

LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE NİTELİK ARAYIŞLARI

Mahmut Bozan

Bartın Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yrd. Doç. Dr.

mbozan@bartin.edu.tr

Özet

Lisansüstü eğitim yüksek öğretimin bir parçasıdır. Lisansüstü eğitim 1980'li yıllara kadar fakültelerin bünyesinde bir nevi usta çırak ilişkisi içinde uygulanmıştır. 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile birlikte lisansüstü eğitim yüksek lisans ve doktora olarak iki aşamalı bir yapıya kavuşturulmuş ve eğitimleri de enstitüler bünyesinde yapılmaya başlanılmıştır. Bologna Süreci olarak bilinen Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı üyeliği ile birlikte lisansüstü eğitimin hem Avrupa, hem de Türkiye yeterlikler çerçevesine göre müfredat düzenlemeleri gözden geçirilmektedir.

Bilgi üretme, yayma, araştırma ve geliştirme çalışmalarlarıyla hayata aktarma ve nitelikli insan gücü yetiştirme gibi fonksiyonları olan lisansüstü eğitimin stratejik bir değeri bulunmaktadır. Türkiye bu gerçeği fark ederek Ar-Ge harcamalarına daha fazla pay ayırmaya ve araştırmacı sayısını arttırmaya başlamıştır. Ancak Türkiye'nin bilim haritası incelendiğinde 1980'den sonra bilimsel yayın sayısında ciddi artışlar olmakla birlikte yayın kalitesinde ve impakt faktöründe aynı başarının sağlanamadığı görülmektedir. Toplam yayınlar içinde sosyal bilimlerin katkı payının düşüklüğü ise dikkatleri sosyal bilimlerdeki lisansüstü eğitime çekmektedir. Bu çalışmada lisansüstü eğitim veren enstitülerin yapı ve işleyişine ilişkin sorunlar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: *Lisansüstü Eğitim, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, Doktora.*

Alan Tanımı: Kamu Yönetimi (Yönetim)

QUEST FOR QUALITY IN GRADUATE EDUCATION

Abstract

Graduate education is part of higher education. Until 1980s, graduate education had been continuing as a system of master- apprentice. In accordance with the 2547 Law of Higher Education, graduate education gained two phased structure with masters degree and doctorate (PhD) and education has begun to take place

within the scope of the institutes. Along with the membership of European Higher Education, known as Bologna Process, curriculum arrangements of graduate education have been revising in line with European qualifications framework both in Turkey and in Europe.

Graduate education is a strategic asset considering its functions as generation and spread of knowledge, adapting those through research and development activities and developing qualified man power. Turkey has realized this reality and begun to allocate higher amounts of share to R& D expenditures and tries to increase the number of its researchers. However, by taking into consideration Turkey's science map, although serious increase in number of publications has occurred since 1980's, it is observed that similar success could not be achieved for quality of publications. As the share of social sciences is low among total publications, that pulls attentions towards graduate education in social sciences. This study analyzes the problems of structure and functioning of graduate education institutes.

Key Words: *Graduate Education, Graduate School of Social Sciences, Post-graduate, Doctorate*

JEL Code: Z00

1. GİRİŞ

Eğitim çağlar boyunca insanlar için en temel değerlerden birisi olmuştur. Günümüzde ise bilginin gücü yüzyıla adını verecek kadar stratejik bir önemi haizdir. Beşeri sermaye uluslar arası rekabetin bir numaralı gücü haline gelmiştir. İyi eğitilmiş insan gücüne sahip olan ülkeler nüfusları az da olsa eğitilmemiş veya eğitimi yetersiz kalabalık nüfusa sahip ülkelerden daha etkili bir konuma sahiptir.

İletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler toplam bilginin birkaç senede bir ikiye katlanmasına yol açmakta ve insanlar arası etkileşim ve bütünleşme veya küreselleşme yeni çığırılar açmaktadır. Buna paralel olarak eğitime, araştırma ve geliştirmeye ayrılan kaynaklar katma değeri geometrik olarak büyütülmektedir. Bu sebeple ülkeler mecburi eğitim sürelerini uzatmış, yüksek öğretim fırsatlarını da genişletmişlerdir. Toplumdaki talep ve insanların kendini geliştirme arzusu lisansüstü eğitime olan ilgiyi arttırmıştır.

Türkiye bilgi çağının önemini kavramış ve eğitime olan yatırımlarını arttırmıştır. Özellikle yüksek öğretimdeki açığın kapatılması amacıyla hem üniversite sayısının artırılması, hem de akademisyen ihtiyacının karşılanması için çalışılmaktadır. Ancak yüksek öğretimin özellikle lisansüstü eğitim boyutunun özel olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu husus hem ülkenin uzman

personel ihtiyacı için, hem de akademisyen ve araştırmacı ihtiyacının karşılanması açısından önemlidir.

2. LİSANSÜSTÜ EĞİTİM

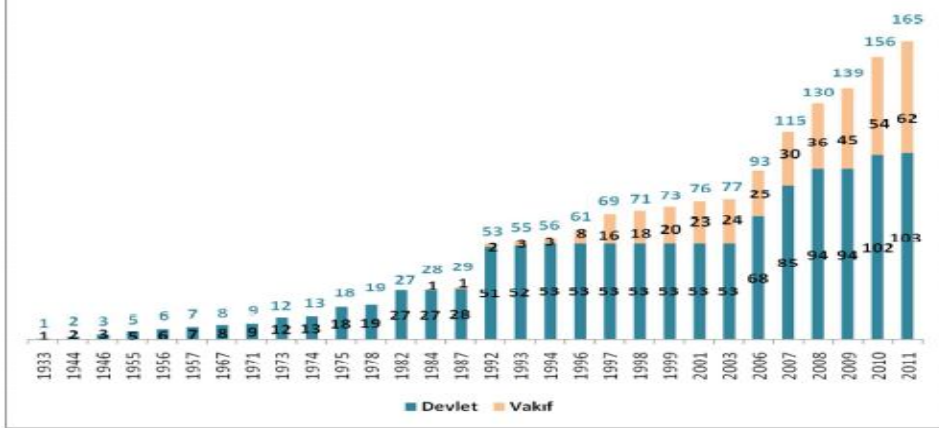
2.1. Lisansüstü Eğitimin Geçmişi

Türkiye'nin yüksek öğretim tarihine bakıldığında ilk göze çarpan husus ciddi geç kalınmışlıklar ve ihmallerin varlığıdır. Yüksek öğretim kurumları uzun yıllar Türkiye'nin 3-5 büyük ilinden dışarı çıkamamıştır. Yüksek öğretimde çağ nüfusuna sayısal olarak hitap edecek bir okullaşmadan söz etmek bugün bile mümkün değildir. Fiziki yetersizlikler üzerine nitelikli bir yüksek öğretimin inşa edilmesi ise imkânsızdır.

Lisansüstü eğitimin geçmişini anlayabilmek için öncelikle Türkiye'de lisans eğitiminin tarihçesine göz atmak gerekir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Osmanlı Devleti'nden devreden iki üniversiteye ancak 1946 yılında Ankara Üniversitesi'nin kurulmasıyla bir üçüncüsü ilave edilebilmiştir.

Üniversiteler 1950'li yıllarda İstanbul ve Ankara'nın dışına çıkabilmiş, fakat Anadolu'ya yayılması hayli bir zaman almıştır. Öyle ki üniversitelerin Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) altında toplandıkları 1983 yılına gelindiğinde Türkiyede sadece 27 üniversite bulunmaktadır. Yüksek öğretim çağ nüfusu için kalite bir yana, sayısal hedeflerin çok uzağında bir üniversite tablosu bulunmaktadır. Bu yetersizliklerin telafisi için özel sektörün teşvik edilmesi gerekirken, kıskanç bir şekilde özel sektörün bu alana girmesine müsaade edilmemiştir. Takip eden yıllarda ise ancak vakıflar marifetiyle yüksek öğretim kurumu açılmasına izin çıkabilmiştir. Bugün Türkiye'de 103 Devlet, 65 vakıf olmak üzere 168 üniversite bulunmaktadır (Şekil 1). Bu üniversitelerin neredeyse yarısının son 10 yılda kurulduğu dikkate alındığında, henüz alınması gereken çok mesafe olduğu anlaşılır.

Şekil 1: Türkiye'de Üniversite Sayıları (1933-2011)

Kaynak: Günay D.-Günay A. 1933'den Günümüze Yükseköğretimde Niceliksel Gelişmeler.

Türkiye'nin yüksek öğretimdeki ortalama okullaşma oranı (%37) OECD ortalaması (%67) ile mukayese edildiğinde bu fark daha iyi görülebilir.

Lisansüstü eğitimdeki durum lisans eğitiminden pek de farklı değildir. Sürecin lisansüstü eğitimde daha yavaş işlediği, kurumsallaşmanın ise bugün bile tam olarak sağlanmadığını söylemek abartı olmayacaktır.

Yüksek öğretimdeki öğrenci sayıları incelendiğinde (Tablo:1), toplam 3.500.000 öğrenciden % 29,54'ünün ön lisans, % 64,61'inin lisans eğitimi aldığı; lisansüstü eğitimdeki öğrenci sayısının ise % 6'yı bulmadığı görülür. Doktorada bu oran 1/3'ün altında kalmaktadır. Bu durum Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu tam zaman eşdeğeri araştırmacı sayısının çok altındadır. Oysa teknolojik yenileşme ve gelişimi sağlayacak beşeri sermaye ancak lisansüstü eğitimle yetiştirilebilir.

Lisansüstü eğitimin veriliş şekline bakıldığında, Türkiye'de lisansüstü eğitim, 1970'li yıllara kadar 3-4 yıllık eğitimle tek kademeli olarak sadece doktora programı şeklinde uygulanmıştır. Doktora eğitimi o dönemde usta-çırak ilişkisi şeklinde yürütülmektedir. Yüksek lisans eğitimi ise henüz programa alınmamıştır.

Tablo 1: Program Türlerine Göre Öğrenci Sayıları (2009-2010)

Yüksek Öğretim	Sayı	%
Önlisans	1.042.350	29,54
Lisans	2.280.209	64,61
Yüksek Lisans	140.043	3,97
Doktora	44.768	1,26
TUS	21.964	0,62
Toplam	3.529.334	100

Kaynak: ÖSYM, Yükseköğretim İstatistikleri

Üniversitelerde formel bir lisansüstü eğitim programı bulunmadığı için, bu tür bir öğretim araştırma görevlisi (asistan) olmayan kişilere de açık değildir. Bu program lisans öğrenimini tamamlamış ve akademik gelecek vadeden kişiler arasından asistan adayı olarak belirlenenlere tahsis edilmektedir. Genellikle bir profesörün rehberliğinde usta-çırak ilişkisi şeklinde yürütülen program doktora teziyle tamamlanmaktadır.

1970-1982 arası dönemde lisansüstü eğitimde ABD model alınarak lisansüstü eğitim master (yüksek lisans) ve doktora olarak kademelendirilmiş ve tez hazırlama şartı getirilmiştir.

1982 sonrası dönemde ise yüksek lisans ve doktora eğitimi için enstitüler kurulmuş, enstitülerle birlikte yüksek lisans ve doktora çalışmaları lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğine bağlanmıştır.

Daha sonra “yüksek lisans” şartının getirilmesiyle lisansüstü eğitim iki kademeli bir yapıya kavuşturulmuştur. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’un 65. maddesi 13/b fıkrasına göre Lisansüstü öğretim esaslarının Üniversitelerarası Kurul tarafından çıkarılacak Yönetmelikle düzenlenmesi kararlaştırılmıştır (RG. 1981: 17506).

2. 2. Lisansüstü Eğitimde Mevcut Durum

Yüksek öğrenimin adeta can damarını teşkil eden lisansüstü eğitim meselesi eğitimdeki ihmallerden en fazla etkilenen alan olmuştur. Türkiye’de uzun yıllar lisansüstü öğretim fakültelerde yapılırken, 1982 yılından sonra üniversitelerde kurulan enstitülere devredilmiştir. 2547 Sayılı YÖK Kanunu 3/f maddesinde Enstitüler; “Üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili anabilim dallarında lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yüksek öğretim kurumu” olarak tanımlanmıştır (RG. 1981: 17506).

Bugün yüksek öğretim sisteminde fen bilimleri, sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve eğitim bilimleri ağırlıklı olmak üzere farklı alanlar için uzman yetiştiren enstitüler bulunmaktadır. Üniversitelerin ilgili fakültelerindeki bölümler bu enstitülerde anabilim dalları olarak yapılanmaktadır. Enstitülerde görev yapan öğretim üyelerinin kadroları fakülterle ait olup, enstitülerin müstakil öğretim üyesi kadroları bulunmamaktadır. Genellikle enstitülerin müstakil binaları da olmadığı için, lisansüstü eğitim dersleri ilgili fakültelerde yapılmaktadır.

Lisansüstü eğitim, lisans eğitimine dayalı olan yüksek lisans ve doktora eğitimi ile sanat dallarında yapılan sanatta yeterlik çalışması ve tıpta uzmanlık eğitimlerini ifade eder. Lisansüstü eğitimin amacı, ülkenin ihtiyaç duyduğu bilim adamı,

araştırmacı ve tüm meslek dalları için yüksek nitelikleri haiz insan gücünün yetiştirilmesidir. 2547 Sayılı Kanunun 3/t Maddesinde lisansüstü eğitimin “yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik” kademelerine ayrıldığı belirtilmektedir (RG. 1981: 17506).

Türkiye’de lisansüstü eğitim 1982 yılından itibaren YÖK’e bağlı olarak yasada yer alan enstitüler aracılığıyla yürütülmektedir. Yapılan son düzenlemelerle yüksek lisans programı açmak için en az ikisi doçent olmak üzere 3 öğretim üyesi ve doktora programı açmak için asgari 2 profesör veya biri profesör ikisi doçent olmak üzere 5 öğretim üyesi şartı getirilmiş, ayrıca enstitüler arası müşterek program açma imkânı da sağlanmıştır (YÖK, 2010).

Son olarak YÖK tarafından Bologna Süreciyle birlikte lisans eğitiminde olduğu gibi, lisansüstü eğitim için de Türkiye genelinde yeterliliklerin tanımı yapılmıştır. Yeterlilikler çerçevesi bilgi, beceri ve yetkinlikler seviyesinde lisansüstü öğrencilerin donanımlarını genel olarak tanımlamaktadır. Bilgi teorik ve uygulamalı olarak, beceriler kavramsal/bilişsel ve uygulamalı olarak, yetkinlikler ise bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alma, öğrenme, iletişim ve alana özgü yetkinlikler olarak detaylandırılmıştır (YÖK, 2011).

2. 3. Lisansüstü Eğitimin Fonksiyonları

Lisansüstü eğitimin pek çok fonksiyonu içinde bilim adamı yetiştirme, entelektüel mülkiyet tabanını genişletici çalışmalar, bilim, teknoloji ve patent üretecek, araştırmacı ve kalifiye iş gücü yetiştirmek, Ar-Ge çalışmaları yaptırmak en öncelikli olanlarıdır (Türker, 2001: 21).

Lisans eğitimi yüksek öğretimde ana gövdeyi oluşturmakla beraber lisansüstü eğitimin stratejik değeri öne çıkmaya başlamıştır. İstenilen yüksek nitelikli insan gücü artık lisansüstü düzeyde eğitimle yetiştirilmeye başlanmıştır. Önceleri lisans mezunu olmak ayrıcalıklı sayılırken, şimdilerde yüksek lisans ya da doktora eğitimi bireye ayrıcalık sağlamaktadır (Güven ve Tunç, 2007: 157).

3. LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE NİCELİK VE NİTELİK

3.1. Lisansüstü Eğitimde Nicelik

Nicelik; kemiyet, sayı ve miktarı; nitelik ise keyfiyeti ve kaliteyi ifade eder. Eğitimde nicelik, sayı ve miktarı önceleme politikalarını ifade ederken, eğitimde nitelik ise keyfiyet ve kaliteyi esas alır. Olması gereken ise nicelik ve niteliğin birlikte götürülmesidir.

Ancak lisansüstü eğitimde mevcut potansiyeli değerlendirmek için sayısal yetersizliklerin öncelikle giderilmesi gerekir. Enstitüler, üniversitelerde ve

fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili anabilim dallarında lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan yüksek öğretim kurumlarıdır. Türkiye’de enstitü tür ve sayıları Tablo 2’ de gösterilmiştir.

Tablo 2: Türkiye’deki Enstitü Sayıları

Enstitüler	Sayı
Sosyal Bilimler	102
Fen Bilimleri	99
Sağlık Bilimleri	47
Eğitim Bilimleri	14
Diğer	44
Toplam	306

Kaynak: ÖSYM, Yükseköğretim İstatistikleri.

Buna göre 2011 yılı itibariyle toplam 306 enstitü bulunmaktadır. Enstitülerin de son 10 yıllık dönemdeki üniversite sayılarındaki artışa paralel olarak kurulduğunu gözden irak tutmamak gerekir. Bunun anlamı enstitülerin de henüz yapılanma döneminde olduğu, öğrenci sayılarının eski üniversiteler hariç tutulursa önemli bir yekün teşkil etmediğidir. Türkiye’de lisansüstü eğitimin yüksek öğretimdeki payının %6’yı bulmadığı dikkate alındığında hem enstitü sayısının, hem de lisansüstü öğrenci sayısının yeterli olmadığı ortaya çıkar.

Konu gelişmiş ülkelerle karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Türkiye’nin konumu daha iyi anlaşılabilir. Lisansüstü eğitim birinci fonksiyonu Ar-Ge merkezlerinde bilimsel yenilik ve teknolojik gelişmeleri sağlayacak, patent üretecek nitelik ve sayıda araştırmacı yetiştirmektir. Niteliği kenara alarak sadece sayısal değerler üzerinden Türkiye ile OECD ülkeleri mukayese edilecek olursa Şekil-2’den de açıkça görüleceği üzere son 10 yılda önemli gelişmeler olmasına rağmen Türkiye OECD ülkeleri ortalamasının hayli gerisinde kalmaktadır.

Şekil 2: OECD’de Bin Kişi Başına Tam Zaman Eşdeğeri Araştırmacı Sayısı

Kaynak: OECD Factbook 2011.

3.2. Lisansüstü Eğitimde Nitelik

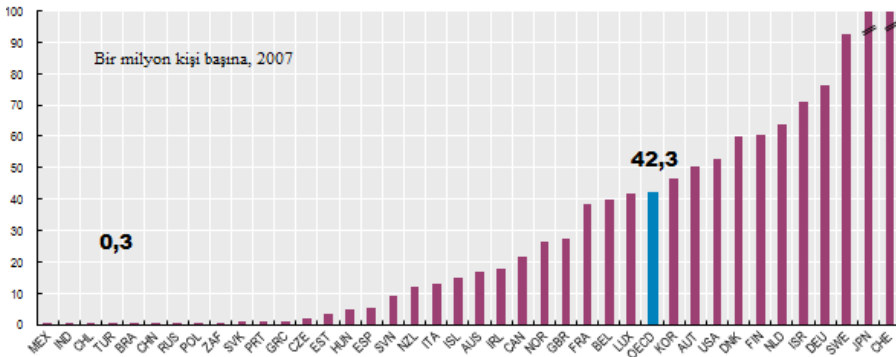
Lisansüstü eğitimde nitelik, nicelikten çok daha önemlidir. Çünkü patent üretme, bilimsel ve teknolojik yenilikler ile bir ülkenin gelişmişliğine katkıda bulunma gibi çalışmalar ancak nitelikli araştırmacılar ile iyi donanımlı Ar-Ge merkezleri ve teknoparklar ile mümkün olabilmektedir.

Türkiye'nin bilim ve teknoloji alanındaki temel göstergelerine bakıldığında son dönemlerdeki atılımlara rağmen Ar-Ge Harcamalarının GSYH içindeki payının 2011 yılı itibarıyla % 0,84 olduğu, bu oranın OECD ülkeleri ortalamasının (%2,33) çok gerisinde kaldığı görülür.

Lisansüstü eğitimin niteliğini ortaya koyan göstergelerin en önemlilerinden birisi de üretilen patent sayısıdır. Bilimsel ve teknolojik yenilik, ülkelerin entelektüel mülkiyet kapasitelerini gösteren ve diğer ülkelere üstünlük sağlayan bir araç olup, üretilen patent sayısı ile yakından ilgilidir. Lisansüstü eğitimle patent arasındaki bu yakın bağ yine dikkatleri lisansüstü eğitimin niteliği üzerine çekmektedir. Şekil 3'te Türkiye ile OECD üyesi ülkelerin bir milyon kişi başına ürettikleri patent sayılarının bir mukayesesi verilmektedir.

OECD ortalamasının bir milyon kişi başına üretilen patent sayısı 42,3 iken Türkiye'nin hayli gerilerde olduğu dikkati çekmektedir. Bu durum Türkiye'nin teknolojide dışa bağımlılığının derecesini gösterdiği gibi, bu bağımlılıktan kurtularak kendi ayakları üzerinde durmasının yolunun da bilimsel yenilik ve inovasyon demek olan patent üretiminden geçtiğini, bunun için de lisansüstü eğitim ile Ar-Ge yatırımlarının güçlendirilmesi ile olacağını göstermektedir.

Şekil 3: OECD'ye Üye Ülkelerin Patent Sayıları

Kaynak: OECD Factbook 2011.

4. LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

4.1. Enstitülerin Yapılanma Sorunları

Enstitülerin sorunları anatomik, fizyolojik ve bilim siyaseti olmak üzer üç temel başlık altında incelenebilir. Örgüt anatomisi açısından bakıldığında temel sorun amacı belirlemeden yapıyı ortaya koymak ve daha sonra o yapıya rol tanımlı yapmaktır. Bu parçacı bir yaklaşım olup enstitülerin müstakil yapılar şeklinde oluşumu yerine fakültelerin uzantıları şeklinde gelişmesi gibi nahif bir tabloyu ortaya koymaktadır. Bunun sonucunda enstitülerde öğretim üyesi azlığı, müstakil kadro yokluğu, bütçe ve kaynak yetersizliği, çoğunluğunda müstakil bina olmaması derslik, laboratuvar, kütüphane ve araç-gereç yetersizlikleri, fakültelerin gölgesinde kalma ve kurumsal kimlik kazanamama (Karakütük vd., 2008: 52-53, Sevinç, 2008: 134-135) gibi yapısal sorunlar öne çıkmaktadır.

4.2. Enstitülerin İşleyiş Sorunları

Enstitülerin fizyonomisi demek olan eğitim, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde yapısal sorunların baskısı hissedilmektedir. Lisans ve lisansüstü programlarını birlikte yürüten öğretim üyelerinin ders yüklerinin fazlalığı, tez danışmanlığı yapan öğretim üyelerine düşen öğrenci sayısının çokluğu, hazırlanan tezlerin bilim ve teknolojiye yenilik ve katkıdan ziyade tekrara girmesi, enstitülerde akredite yapı ve işleyiş normlarının bulunmaması ile bilimsel yayınlardaki impakt faktörünün (yayınlara alınan ortalama atıf sayısı) gelişmiş ülke ortalamalarının gerisinde kalması (Adams vd. aktaran Orer, 2011: 138) işleyiş sorunlarının en önemlileridir.

Avrupa yüksek öğrenim alanı ile tanımlanan Avrupa ve Türkiye yeterlilikler çerçevesinin enstitülerdeki karşılığı belirsizliğini korumaktadır.

4.3. Fikir Hürriyeti ve Demokratik Ortam

Batı medeniyeti fikir hürriyetinin sağlanması, dogma ve ideolojilerden arınma ile gelişebilmiştir. İdeolojik yaklaşımlar eğer bilimin önüne geçerse, fikir çeşitliliği yerini tek fikre bırakacak ve orada gelişme olmayacaktır. Bugün bile pek çok akademisyen tartışılmayan, tabu sayılan alanların bulunduğundan şikâyet etmektedir.

Demokratikleşmenin eğitim ayağı tartışmaya bile açılmadığı için fikir üretme kapasitesi düşük kalmakta, atıf alan değil, daha çok atıf yapan bir entelektüel kapasite ortaya çıkmaktadır. Sosyal bilimler yapısı icabı fen bilimlerinden farklı olarak siyasi, hukuki, iktisadi, kültürel, edebi ve dini alanlar üzerine çalıştığı için fikir hürriyeti tam manasıyla sağlanmadıkça verimsiz kalmaya mahkûm olacaktır.

4. 4. Çözüm Önerileri

Lisansüstü eğitimle ilgili sorunların çözümlenmesi için karşılaştırmalı araştırmalar yapılmalıdır (Karaman ve Bakırcı, 2010: 112). Oluşturulacak veri tabanı üzerinden enstitülerin yapı ve işleyişine yönelik aşağıda belirtilen hususlarda iyileştirmeye gidilmesi gerekir.

- Enstitülerin müstakil kadroları, binaları, eğitim mekânları ve uygun bütçeleri olan yapılara dönüştürülmesi,
- Lisansüstü eğitimde akreditasyon ve denetim araçlarının geliştirilmesi,
- Lisansüstü tezlerle ilgili ulaşılabilir bir veri tabanının açılarak özgün olmayan, tekrar mahiyetindeki tezlerin engellenmesi,
- Akademisyen ücretlerinin iç ve dış denge esasları gözetilerek yeniden düzenlenmesi,
- Akademik camiada fikir hürriyetinin tam olarak sağlanması gerekir.

5. SONUÇ

Lisansüstü eğitimin önemi tüm Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de çok iyi bilinmektedir. Nitelikli insan gücü yetiştirmekte, bilim ve teknolojik yeniliklerde lisansüstü eğitimin önceliği tartışılmaz bir konuma gelmiştir.

Ancak Türkiye’de lisansüstü eğitimin yapı ve işleyiş sorunları bulunmaktadır. Yapısal sorunların başında sayısal yetersizlikler ile enstitülerin fakülte gölgesinde kalarak müstakil bir yapıya kavuşmamış olması, işleyiş sorunlarının başında ise lisansüstü eğitimin kalitesi, bilimsel yayınlarda impakt faktörünün düşüklüğü, bilim kavramının daha çok fen bilimleri ile anılarak sosyal bilimlerin ihmal edilmesi gelmektedir.

Yüksek öğretimde demokratikleşmenin sağlanamaması ve fikir hürriyetinin önündeki engellerin kaldırılması da yapı ve işleyiş kadar önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

Erdem, A. Rıza “*Öğretim Üyesinin Bilim İnsanı Yetiştirme Sorumluluğu Ve Bu Sorumluluğun Gerektirdiği Mesleki Etik*”, Akademik Dizayn, 1(2), 2007, 77-81.

Günay, Durmuş ve Günay, Aslı. 1933’den Günümüze Yükseköğretimde Niceliksel Gelişmeler. [İndirme Tarihi: 24.12.2011]
<http://web.karaelmas.edu.tr/yuksekogretim/Files/2011/06.:7>.

Güven, İsmail ve Tunç, Binali “*Lisansüstü Öğretim Öğrencilerinin Akademik Sorunları: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Örneği*”, Milli Eğitim, Sayı 173, Kış/2007, 157–171.

Karakütük K., Aydın A., Abalı G. ve Yıldırım S. “*Lisansüstü Öğretimin Sorunları Konusunda Ankara’daki Üniversitelerin Lisansüstü Enstitü Yöneticilerinin Görüşleri*”, Eğitim ve Bilim Cilt 33, Sayı 147, 2008, 42-52.

Karaman, Sedat.; Bakırcı, Fehim. “*Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*” Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. II, 2010, 94-114.

Orer, Hakan S. “*Türkiye’nin Bilimsel Yayın Performansı*”, 26. Ankem Antibiyotik Ve Kemoterapi Kongresi, Kızılağaç/Manavgat, 18-22 Mayıs 2011, ANKEM Dergisi, 2011, 134-138.

OECD Factbook (2011). *Economic, Environmental and Social Statistics*, [İndirme Tarihi]: 06.02.2012] <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/fulltext/3011041ec069.pdf?expires>.

ÖSYM Yükseköğretim İstatistikleri, 2010. [İndirme Tarihi: 24.12.2011] <http://osym.gov.tr/belge/1-12654/2010-2011>

Sevinç, Bilal “*Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Uygulamaları, Sorunlar ve Uygulamalar*”, DEÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 34, Sayı: 1, 2001, 25-40.

TÜBİTAK (2008). Türkiye’nin Bilimsel Haritası, http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/yayin/bilimsel_yayin_haritasi.pdf

Türker, R. Kâzım. “*Bilim İnsanı Yetiştirme: Dünyada ve Türkiye’de Lisansüstü Eğitim*”, TÜBA Bilimsel Toplantı Serileri 7, Ankara, 2001, 21-32.

YÖK, *Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesi*, [İndirme Tarihi: 06.02.2012] <http://tyyc.yok.gov.tr>.

YÖK, *Yüksek Lisans Programı Açma Ölçütleri*, [İndirme Tarihi: 24.12.2011] <http://www.yok.gov.tr/content/view/20/56>.

Yüksek Öğretim Kanunu (2547). RG. Tarih: 1981; Sayı: 17506.